

Protokol o medsebojnem obveščanju Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin in Nacionalnega veterinarskega inštituta Veterinarske fakultete ob prijavi pomora čebel

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) Veterinarske fakultete sta določila postopek ob prijavi pomora čebel zaradi suma zastrupitve čebel ali drugih vzrokov.

Ob pomoru čebel postopek prijave in ugotavljanja vzrokov pomora poteka po določenem vrstnem redu:

1. Čebelar obvesti regionalni center za obveščanje v RS po tel. št. 112 vsak dan v tednu od 7. do 19. ure (delavniki in dela prosti dnevi).
2. Pristojni center za obveščanje v RS VEDNO obvesti pristojno enoto NVI, in sicer od ponedeljka do petka v rednem delovnem času oz. v času stalne pripravljenosti (tj. zunaj rednega delovnega časa).
3. Veterinar NVI vedno prvi opravi pregled čebel in izda izvid.
4. Če veterinar NVI posumi na zastrupitev čebel, o tem obvesti pristojni območni urad UVHVVR, in sicer fitosanitarnega inšpektorja in uradnega veterinarja.
5. Če je mrtvic dovolj, veterinar NVI odvzame vzorec mrtvic, ga zapakira in pošlje v analizo vsebnosti FFS v pristojni Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Maribor. Plačnik analize je UVHVVR-PP 130050.
6. Kadar obstaja sum zastrupitve ali drugega vzroka pomora čebel, veterinar NVI svetuje čebelarju, naj policiji prijavi sum kaznivega dejanja povzročitve škode.
7. Obveščeni fitosanitarni inšpektor ob sumu zastrupitve čebel s FFS sproži postopek ugotavljanja nepravilne uporabe fitofarmaceutskih sredstev na območju doleta čebel.
8. Obveščeni uradni veterinar preveri upoštevanje zahtev za varno dajanje živil na tržišče, in kadar je to potrebno, čebelarjevo skladno uporabo veterinarskih zdravil.
9. Policija vodi postopek v skladu s svojimi pooblastili.
10. Za medsebojno obveščanje uradi UVHVVR sporočijo telefonske številke fitosanitarnih inšpektorjev in uradnih veterinarjev enotam NVI.

Na kongresu Beecome tudi o ponaredkih voska

Vlado Auguštin

Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
vlado.augustin@czs.si

V avstrijskem Gradcu je od 23. do 25. februarja 2018 v organizaciji Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev in Evropske čebelarke konfederacije Beelife potekal evropski čebelarški kongres z razstavo čebelarške opreme, imenovan Beecome. Ta kongres je bil prvič organiziran leta 2012 v Franciji, naslednji kongresi pa so potekali v Belgiji, Nemčiji, na Švedskem in v Italiji. Kongres Beecome je zamišljen kot srečanje evropskih čebelarjev in znanstvenikov, kjer ti razpravljajo o težavah čebelarstva, kot so: čebelje bolezni, škodljivci, GMO, ponaredki medu ter voska.

Kongres Beecome v Gradcu je bil oglaševan kot najširša in najbogatejša razstava sodobne čebelarške opreme ter

pomembna priložnost za razpravo med najbolj usposobljenimi raziskovalci, čebelarškimi združenji, veterinarskimi uradniki, nacionalnimi organizacijami in institucijami EU v letu 2018.

Razstava čebelarške opreme v Gradcu je bila po velikosti primerljiva z ApiSlovenijo v Celju, s to razliko, da so se tu v večjem delu predstavili proizvajalci opreme iz Italije (Giordani, Lega), ki proizvajajo opremo za nakladni sistem čebelarjenja in jih običajno ne srečamo na slovenskem čebelarškem sejmu. Od slovenskih proizvajalcev sta bila na sejmu prisotna Logar Trade d.o.o. in Kunstelj s.p. Sam strokovni del kongresa je potekal v pokritem šotoru. Teme in strokovne razprave so bile zelo zahtevne za čebelarje praktike, saj so potekale na visoki akademski ravni in so za razumevanje zahtevale zelo dobro poznavanje obravnavane tematike.

Na posvetu se je veliko govorilo o težavi ponarejanja medu in čebeljega voska v Evropi. Posebej alarmantne novice prihajajo s področja čebeljega voska. Leta 2016 je v zahodni Evropi veliko čebelarjev poročalo o težavah, povezanih s slabim razvojem in umrljivostjo čebelje zalege po vstavitvi novih satnic. Po analizi satnic se je izkazalo, da je

uporabljeni čebelji vosek v satnicah vseboval veliko stopnjo stearinske in palmitinske kisline, kar je nakazovalo dodajanje stearina. Dodatek stearina v satnicah je bil ugotovljen v Belgiji, Nemčiji in na Nizozemskem. Čebelji vosek, ki se je uporabljal za izdelavo satnic, je bil uvožen iz Kitajske.

Ker so podatki o vplivu stearina na razvoj čebelje zalege omejeni, se je izvedla neodvisna študija, ki je dokazala visoko stopnjo umrljivosti čebelje zalege v primeru dodanega stearina, kar pomeni, da takšen vosek ni primeren za čebelarstvo. Odgovorne institucije za varno hrano iz Belgije, kjer so prvi ugotovili ponaredek voska, so primer takoj prijavile in zaprosile Evropsko komisijo, naj sprejme dodatne pravne ukrepe glede uvoza čebeljega voska in pred ponaredki zaščiti čebelarje in proizvajalce satnic. O nameravanih ukrepih Evropske komisije pred takšnimi nečednimi posli je na posvetu spregovoril predstavnik te

Strokovni del kongresa Beecome je potekal v pokritem šotoru.

organizacije Javier Ruiz-Santaella Moreno. Sedaj lahko le upamo, da bruseljski mlini ne bodo mleli predolgo in da bo v doglednem času zagledal luč sveta tudi pravilnik o kakovosti čebeljega voska oziroma satnic.

Kumafos ne, kumafos da

Igor Holy

igor.holy@siol.net

V SČ 12/2017 sem z zanimanjem prebral prispevek *Vosek, primeren za izdelavo satnic*, ki je bil še zadnji impulz za moje pisanje, h kateremu sem se spravljal že kar nekaj časa – pravzaprav ob izidu skoraj sleherne številke SČ-ja, v kateri je bilo kakor koli omenjeno zatiranje varoj v povezavi z onesnaženostjo voska. Prispevki s to vsebino mi namreč vse bolj dvigajo pritisk – pa ne zato, ker bi imel kar koli proti zatiranju te nadežne pršice, pač pa zato, ker vse bolj dobivam občutek, da se nekdo iz čebelarjev in našega dela odkrito norčuje.

Dobro se spominjam, da so se varoje pri nas pojavile leta 1980 – leto gor ali dol – ker sem živel v okolju z dolgoletno čebelarstvo tradicijo. Spominjam se dileme dveh bratov, starih čebelarjev, ali bi zaradi prvih opozoril o nevarnosti širjenja varoj peljala čebele na pašo ali ne. Prvi, ki je čebelaril z dvanajstimi panji, ni hotel tvegati ter se pridružiti drugemu, ki je čebelaril z več kot štiridesetimi panji in je hotel na vsak način s čebelami na pašo. Ostala sta vsak na svojem stališču, o posledicah pa najbrž ni treba posebej pisati. Varoje so se širile bistveno hitreje, kot bi se sicer, in skoraj čez noč se je bilo treba spopasti z neznanim sovražnikom, ki je začel neusmiljeno desetkati čebelje družine. Čebelarji so tavalili v temi, veterinarska stroka v somraku. Takrat se je začela kalvarija čebel, ki žal še vedno traja.

Sam sem začel čebelariti skoraj tri desetletja kasneje. S prvimi družinami so prišle tudi težave z varojami, a k sreči sem imel pri svojih čebelarskih začetkih odlično strokovno podporo. Tako sem prvo leto takoj po točenju po varojah udaril s timolom, jeseni pa z oksalno kislino (OK). Že na samem začetku sem se namreč odločil, da v mojih panjih ne bo nobenih preparatov, ki bi kakor koli ogrožali čistost voska, da o medu niti ne govorim. Do danes ni bilo v njih drugega sredstva kot organske kisline ter že omenjenega timola prvo leto, dve naslednji leti pa preparat Apiguard (katerega učinkovina je prav tako timol). Ker lastnega voska še nisem imel dovolj, da bi si dal iz njega izdelati satnice, sem slednje kupoval v čebelarski trgovini, kot najbrž večina čebelarjev. Nisem sicer spregledal člankov, v katerih so različni avtorji pisali o onesnaženosti slovenskega voska z akaricidi, vendar sem bil prepričan, da se me njih vsebina ne tiče, natančneje – ne tiče več. Kot sem zapisal, voska namreč nisem dodatno onesnaževal, čebele pa so morebitno predhodno onesnaženost satnic redčile z dodajanjem novega voska. Po tej logiki bi moral biti moj vosek vse bolj čist.

Odmevna, a le slovenskim čebelarjem škodljiva afera iz leta 2015 v zvezi s prodajo neregistriranih sredstev za zatiranje varoj, ki so poleg tega vsebovala še v EU prepovedane učinkovine (klorfenvinfos), se je dotaknila tudi mene. Ljudje so pač bolj dovzetni za slabe kot za dobre novice – še posebej, če jih mediji in predstavniki strokovnih institucij ponudijo javnosti na tak način, kot so jih takrat. Kljub temu da pravzaprav nisem bil omembe vreden pridelovalec medu, mi je bilo jasno, da se neprijetnih vprašanj ne bom ubranil drugače kot z analizo medu. Po analizi, ki so jo opravili na Kmetijskem inštitutu Slovenije, ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj v medu ni bilo oz. je bila njihova